

ORADEA-MARE (NAGYVÁRAD)
22 martie st. v.
3 aprilie st. n.

Ese în fiecare duminică.
Redacțiunea:
Strada principală 375 a.

Nr. 12.

ANUL XXVIII.
1892.

Prețul pe un an 10 fl.
Pe $\frac{1}{2}$ de an 5 fl.
Pe $\frac{1}{4}$ de an 2 fl. 70 cr.
Pentru România pe an 25 lei.

Noi în 1892.

Conferență ținută la 9 februarie pentru inaugurarea «Ateneului Român» în București.

(La urcarea oratorului pe tribună, aplausele îl opresc de a vorbi în interval de câteva minute.)

Me mulțumesc cu dragă inimă pentru aceste căldurose aplause; dar... să vedem dacă me veți aplauda și la sfârșit.

Am temeuri de a me îndoi, căci: de 'nteu n'am fost nici odată orator, al doilea, n'am venit nici odată popularitatea, și o voi veni cu atât mai puțin acum, când perii albi și barba sură îmi strigă: *troppo tardi!* Așa dară, vorbind fără frasă și fără a cochetă, me tem că... mi-ați dat o arvună de aplause, dar voi rămâne numai cu arvuna.

Sunt trei locuri, în cari îmi dă mâna de a lua cuvântul. Este Academia, este Universitatea și este aici la Ateneu. Dar la Academia sunt *fotolii*, sunt fotolii în toate Academiiile din lume, și în ori ce fotoliu te îndemnă a moțai; la Universitate sunt *catedre*, de pe cari profesorul e dator a discuta controversile, ferindu-se de ori-ce dogmatism, aci, la Ateneu, nu e *fotoliu*, nu e nici *catedră*; aci este un *amvon*, un amvon pe care se urcă un sacerdot, un preot, nu pentru a dormita după usul academic, nu pentru a controversa după modul universitar, ci pentru ca... pentru ca din baerele inimii sale să reverse în inimile ascultătorilor o credință caldă, adâncă și roditoare.

Încă odată, la Ateneu eu nu sunt nici academician, nici profesor; în această biserică eu sunt preot, preot în înțelesul evagelic al cuvântului: ca apostolii lui Crist, tare prin credință, nu me sfiesc de nimenea și nu me tem de nimic. (Aplause.)

Subiectul și titlul conferenței mele este: *Noi în 1892.*

Ciudat titlu! căci dela începutul acestui an au trecut abia 40 de zile, și în aceste 40 de zile nu s'a făcut nimic despre care să pot vorbi eu, eu care nici odată nu me amestec în alegeri parlamentare; ba m'am amestecat altă-dată în două rânduri, și am sfeclit-o, încât mi-a trecut pofta. (Ilaritate.)

Ce însemnează dară: *Noi în 1892?*

Sunt dator din capul locului să ve lămuresc acest titlu și acest subiect.

Când dic «noi», înțeleg și pe mine, și pe dvăstre, pe noi toți, națiunea românească întregă în trăsăturile ei cele generale, și nu înțeleg pe nimeni personal: pe cutare său cutare. O personalitate poate să fie o excepțiune și excepțiuni trebuie să fie multe; dar ori cât de numeroase ar fi excepțiunile, nu ele me preocupă în această conferință, ci me preocupă numai regula, norma, totalitatea. Excepțiunile sunt ca munții și văile, cari nu împiedică pământul de a fi rotund.

Când dic «în 1892», nu înțeleg nici luna, nici anul, ci o lungă perioadă de timp, care se deosebește de celelalte perioade printr'o sumă de simptome caracteristice și din care perioadă acest an 1892 face și el parte. Perioada cuprinde în sine mai mulți ani din trecut, și va mai cuprinde încă cine știe câți ani din viitor.

Când dic dară «Noi în 1892», eu am în vedere vârsta actuală a națiunii române. Națiunile au vârstele lor ca și indivizii.

Între individ și între specia cărui îi aparține individul, între ontogenia și filogenia, după cum se exprimă naturalistii, se află cea mai strânsă legătură de dezvoltare paralelă. Darwin a esamnat embrionul individului omenesc, și observând într'ensul caracterele animalelor inferioare în seria zoologică, pe temeiul acestor caractere individuale el descoperi marea lege a evoluțiunii speciei omenești întregi din animalul inferior cutare său cutare.

Acastă corelațiune între individ și între specie este singura temelie adevărat științifică, singurul pedestal pe care se poate așeză și pe care trebuie să fie așezată filosofia istoriei.

Cum se dezvoltă individul, tot așa, prin aceleași trepte evolutive, cată să se devolte și o națiune, cată să se desvolte specia omenescă peste tot.

Dar cum ore să dezvoltă individul?

Trecând prin cele trei vârste: copilăria, bărbăția și bătrâneța.

Și ore numai atata? adecă numai trecând odată și nimica mai mult?

La această întrebare ne răspunde Crist. Într'o sublimă convorbire cu Nicodim, strecurată în Evangeliul

lui Ioan, Mântuitorul ne spune că individul nu se poate îmbunătăți decât renăscându-se, renăscându-se mereu din ce în ce mai bun, adică trecând succesiv de mai multe ori prin aceleași trei vârste din ce în ce mai perfecționate.

Acastă învățătură a lui Crist, Neapolitanul Giambattista Vico, părintele filosofiei istoriei, a aplicat-o către viața națiunilor. Națiunile, și ele, se nasc, trec prin copilărie, trec prin bărbăție, trec prin bătrânețe, apoi mor și se renasc iarăși, dar se renasc mai bune, perëndându-se din nou prin copilărie, prin bărbăție, prin bătrânețe: «corsi e ricorsi.»

Crist, Vico și Darwin, în aceste trei numi se resumă știința vieții.

S'a spus adesea instinctiv și s'a repetat inconștient, că existența actuală a Românilor constituie o *renaștere*; și așa este.

Pe la finea vécului XVII, sânt acum doue sute de ani, sub Cantemir în Moldova și sub Brancovénu în Muntenia, națiunea română se îmbolnăvise greu și n'a mai putut să se întrezeze. Un secol și mai bine a durat agonia némului românesc: întreaga epocă a Fanarioților.

În zilele noastre s'au aflat scriitori, cari s'au apucat a face panegiricul bragagiilor din Fanar, bragagii urcați pe tronul lui Ștefan și al lui Mircea, al lui Petru Rareș și al lui Mihaiu Vitezul. Plâng pe acești scriitori, cari n'au brodit ceva mai bun de apêrat; dar plâng și pe clienții lor, cari n'au putut găsi decât avocați de cauze perdute.

Ca să știți cine au fost Fanarioții, îmi ajunge a cită doue documente: conversațiunea unui domn Fanariot cu amicul seu și scrisoarea unei mume fanariote către fiica sa.

La 1802, acum tocmai 90 de ani, un Fanariot ȕi-cea doctorului Zallony: «În lumea această nu trebuie să «privim lucrurile prea d'amênuntul, ci să mergem drept «la țintă, iar ținta este bogăția. Ori-cine scapă din mână «prilejul de a se îmbogăți, merită de a fi sărac...» Apoi mai departe: «Să știți că un Dômn Fanariot fără «ambițiune și fără intrigă este ca un orator fără eloc- «vență, ca o cochetă fără pretențiune și ca un popă «(popă grecesc, neapêrat) fără fățarnicie. Eu știu că un «Dômn trebuie să fie drept și desinteresat, dar această «moralitate nu se potrivește cu sistemul fanariotică. Cre- «de-me, nu pôte să alerge cineva tot-odată după drep- «tate și după bogăția...»

Iată Fanariotul! (Aplause.)

Să vedeți acuma și pe Fanariota.

O muma scria către fiică-sa: *ψευζήτωρ* (ilaritate)... Ba nu; despre nici un fel de suflet ea nu vorbea, ci începea d'adreptul: «Te poftesc încă odată să găsești cu «ori-ce preț un mijloc de a te desface de bărbatul teu, «pentru ca să te căsătorești cu alt cineva mai de soiul «și pe care ȕi-l oferă Providința. (În ce gură Prove- «dința!) Bărbatul teu de astăzi eră bun atunci când res- «boiul între Turci și între Ruși ne împiedecă a ne în- «tôrce în România și a te mărită cu un boer; astăzi «înse, când tatăl teu, boer el ênsuș, câștigă atâția bani «încât avem dreptul de a nădăjdui că peste puțin va fi «millionar, astăzi eu doresc să te vedă în brațele unui «boier. Cugetă, fiica mea, că acest nou bărbat te va «acoperi cu giuvaericele!...»

Iată și femeia Fanariotă! (Aplause prelungite.)

Fanarioții au fost filoxera care, rođend din rădêcină, adusese lunga agoniă și înceta môrte a viței ro-

mânești celei vechi. Dar murind România veche, a apărut la lumină o Româniă nouă. Zămislită la 1821 sub stégul lui Tudor Vladimirescu, această Româniă nouă s'a născut la 1848 și a primit botezul în ȕiua unirii Principatelor. (Aplause entusiaste.)

Ce sântem dară noi ăștia, Români de astăzi?

Sântem o *națiune-copil* în totă puterea cuvântului; o națiune care de o cam-dată se jocă și numai se jocă în așteptare ca să-i vină timpul de a lucra: se jocă «de-a politica», se jocă «de-a știința», se jocă «de-a diplomația», «de-a critica», «de-a... (ilaritate.)

Ori-ce renaștere e un progres, un pas înainte pe calea evoluțiunii. România cea nouă, cea renăscută, este și nu pôte a nu fi cu mult mai bine inzestrată din fire decum fusese România cea veche. Este un copil minunat de isteț, minunat de voinic, minunat de vioiu în tôte apucăturile sale, dar — încă și încă odată — este un copil; și vârsta copilăriei, la o națiune ca și la un individ, se împletește cu o mulțime de cusururi.

Despre aceste cusururi voesc a ve vorbi, și încă numai despre unele din ele...

Copii lesne se supêră unul pe altul. Le sare țandăra pentru te miri cel o păpușă, o pangliguță de acadea, un portofoliu de ciocolată. Și când se aprind copiii, să-i veți atunci cum se mai injură pe întrecute, se injură în prosă și 'n versuri, se denunță și se acuză pe drept seu pe nedrept, câte-odată ajunge lucrul și la pèruielă. O! nu ve speriați. Ura la copil nu ține mult timp, după cum nu ține mult timp la copil nici amicia. Totul e efemer. După supêrare, după injurătură, după bătăe, să-i veți iarăși cum se mai îmbrățișeză și cu ce foc se sărută! Dar tocmai această este și norocul meu în astă-sêră. Noi ne certăm, nu-i așa? Ei bine, mâne vom fi iarăși prieten! (Aplause.) Vedă că ne-am împăcat chiar de pe acuma.

Acastă particularitate a copilăriei, această charaghi-ôșă alternativă de «hoțule» și «dragă» seu «dragă» și hoțule», este un cusur, dar un cusur nu dintre cele mai rele. Sânt altele mai periculoșe și mai mucalite tot-odată, inse tot așa de scusabile din punctul de vedere al vârstei.

Copilul e egoist. El iubește fôrte mult pe sine ênsuș, iar pe alții îi iubește numai într'atâta întru cât dênșii îl desmêrdă, îl resfată, îl rêșgăe, îl fac a petrece și-l lasă să-și petrecă. Adevêrata iubire, iubirea întemeiată pe ideal, pe altruism, pe jertfire de sine, pe lipsă de scop mărunțel, o asemenea iubire e necunoscută copilului. Ôre noi o cunôșcem? În starea actuală a societății române cuvântul iubire ar puté să fie șters din dicționarul limbei... nu! trebuie să-l lăsăm în dicționar pentru alte vremuri mai còpte, când el va puté să fie înțeles, dar să-l lăsăm fără o esplicațiune de prisos, să ȕicem numai dôră: iubire — veți zestre; iubire — veți jucăria. Zestre și jucăria, una din doue, adecă petrecerea seu mijlôcele de a petrece, iată ce estela noi iubirea de o cam-dată. Și decă s'a stricat jucăria — noi îi dăm cu piciorul; și decă s'a risipit zestre — divorț! (Aplause prelungite.)

A cere dela copil statornicia, principiul nestrămutate, lipsa de ori-ce șovăire, este a nu-și da sêmă de ênsăși natura cea șovăitoare a vârstei copilărești. Copilul nu pôte să nu fie schimbăcios, căci el crește, iar creșcerea este o nconținută schimbare organică. Astăzi cu pèr blond și cu ochii albaștri, peste câțiva ani îl vei vedé ôcheș. Ba încă adesea se întêmplă că un copil fôrte

frumos se face urît cu timpul, un copil fôrte urît devine frumos, un copil blând capetă artag și dintr'un copil gălăcios ese un model de astêmpêr. Din alb roșu, din roșu negru séu viceversa, așa se schimbă copiii! Să nu cereți dela dênșii caractere, și să nu ve mirați de sârăcia caracterelor la o națiune în copilăria. (Aplause prelungite.) Caracterele se vor formá mai târđiu, se vor căli, se vor cristalisá, atunci când copilul de astăđi nu va mai alergá după zmei și nu va mai suspiná după acadele.

Copilul este egalitar din fire. Băiatul de portar și băiatul de împêrat, când e vorba de joc, fac nebunii împreună: *Ένα μου zá ένα σου*. Dar în natură egalitatea nu esistă, nici egalitate físică, nici egalitate morală, nici egalitate intelectuală; esistă și pôte să esiste numai dóră egalitatea socială de 'nainte legii. De aci invidia copilului de câte ori un alt copil îl întrece; de aci dorința-i cea invăpăiată, când îl vede pe altul mai sus, de a-l pogori cu ori-ce preț, séu cel puțin de a se urcă alături cu dênșul. Mai đilele trecute căđuse o zăpadă mare. Saniile patinau pe tôte stradele. După obiceiul cunoscut, la spatele fiecării sanii se acățá pe furis câte un mic ștregar, care nu putea să se acate și el, din pizmă pe cel acățat îl denunță birjarului, strigând: arde-l! Tot așa și noi strigăm: arde-l! de câte ori vedem câte unul mai fericit séu mai indemánatec acățându-se de sania statului. (Aplause prelungite.)

Din aceeaș invidie, din același egalitarism reu înteles, copilul este mai totđauna dispus a se crede victima pârtenirii séu a nedreptății celor mari față cu un alt copil mai deștept séu mai stăruitor: n'a scris tesa el, ci i-a scris-o cutare: cutare i-a suflat la ureche; profesorul la examen i-a spus mai de 'nainte biletul; profesorul l'a meditat acasă; și altele câte și mai câte, din cari una la sută pôte să fie întemciată. O națiune-copil procede după acelaș tipic. Ori-ce somitate trebuie să fie cel puțin bănuítă; ori-cine trece peste nivel, catá să fie micșurat, scățut, redus la calapodul comun. Și acesta nu numai în politică, dar până și în literatură. Cutare bucată n'a scris-o Alecsandri, ci un óre-care Ruso; cutare poemă nu este de Costachi Negruzzi, ci de un óre-care Bălșucă; basmurile lui Créngă nu sânt de dênșul, ci de Iks séu de I grec, etc. etc. Sânt Stan-pățitul și eu în acéstă privință. Când publicai în tinerete primele mele studie istorice, unii asigurau că mi le scrie tatăl meu; iar când s'au publicat cele trei volume din operele postume ale ficei mele: Bourgeois d'Avril, Chevalerie și Théâtre, s'au găsit bârfitori și bârfitóre cari nu s'au sfiit a șopti la umbră că eu aș fi autorul lor. Copilărie și acesta, dar o copilărie desgustătoare, căci nimic mai desgustător ca pisma, chiar când pisma e copilărescă. (Aplause.)

Copilul mereu imiteză. Prin vêrstă, el este mai aproape de trépta zoologică cea anterióră omului, de antropoidi. El măimuteză tôte, dar mai cu sémă îi place a măimuteza ceea ce e reu, ceea ce e curios séu anormal, ceea ce e oprit. Intr'o societate fôrte bêtrână se nașce un Zola, se nașce par équisement, prin compensațiunea propriă estremei bêtrâneți de a înlocufi fapta prin vorbă. de a flectări bieteles căđături când nu mai pot lucrá, după ce au lucrat mult și bine în curs de vécuri, după ce au produs pe Montaigne și pe Pascal, pe Corneille și pe Descartes, pe Montesquieu și pe Voltaire, ba chiar alătura cu piticul Zola au putut — ca lumina cea orbitóre a sórelui când este gata să asfintescă — au putut să producă pe uriașul Victor Hugo. Un Zola acolo se

înțelege și se iértă, se iértă și se înțelege acolo. Dar zolismul la noi? La școlari cari n'am creat încă absolut nimic, nimic în știință, nimic în literatură, nimic în artă? zolismul la noi este... am spus-o... este trăsura cea caracteristică a copilului de a se simți fôrte fericit când pôte să măimuteze grimasele altora, când pôte să se schimonosescă.

E și mai comic, când veđi pe un copil pessimist. «Le pessimisme du bébé!» În țera cea clasică a filosofiei moderne, în patria marelui Leibnitz și a marelui Kant, în cuibul atâtor cugetători formând fiecare câte o puternică școlă, s'a ivit prin antitesă, prin contrast, un filosof genial, da, genial, inse atât de escentric încât printre Germani i-a fost peste putință de a-și însgehabá un grup: pessimistul Schopenhauer. El mănca cá șapte, țipând că máncaarea e próstă; el bea sdraván, vociferând că vinul nu face doue parale; el declamá pe tôte tonurile că lumea e atât de nesuferită încât omul trebuie să doréscă mórtea, mórtea cât mai curênd, dar dênșul, papa pessimistilor, fugiá de frică din oraș în oraș numai când auđiá că se apropie cholera. În Germania Schopenhauer este la locul seu, ca Falstaff într'o dramă shakspeariană séu ca Tersit în Iliada. Acolo el dá mai multă varietate tabloului. Dar pessimism la noi? Copilași pessimisti! N'am trăit încă, și deja ne vâetăm cá țifa nu e bună! Ș-apoi, pe când în Germania Schopenhauer remâne aproape isolat, la noi — cei nevêrsnici — a ajuns o imperióasă modă nu numai de a fi pessimisti, dar de a ne servi de pessimism ca de o infalibilă bussolă a literaturii române întregi: cutare e mare poet numai și numai fiindcă e pessimist; cutare e mare dramaturg, cutare e mare novelist, iar cine nu e pessimist este tombatera! (Aplause.)

Zola séu Schopenhauer, una din doue, adică lipsă de ori-ce ideal, lipsă de ori-ce credință, lipsă de ori-ce avênt generos, de ori-ce aspirațiune înaltă. Ce le pasă copilor, că dela Platone, dela Aristotele, dela Cicerone și până la Bacon, până la Newton, până la Goethe, până la Russel Wallace, Crookes, Edison, Pasteur etc., capetele cele mai sublime și totodată cele mai științifice ale omienirii aveau acele aspirațiuni înalte? Ce le pasă? D'abiá umblând încă d'abușilea, cu urechea ațintită pentru a prinde din aer echouri scandalóse, ei au auđit că un Evreu din Torino, famosul Lombroso, «il grande pazzificatore», a scris o carte ca să dovedescă că tóți ómenii de geniu au fost nebuni; și auđind acéstă, măimutele au strigat: cureka! Dar printre acei ómeni de geniu Lombroso numerá și pe Schopenhauer. Ce le mai remâne dară copilașilor? Remâne numai Zola, remâne Nana pentru a creșce némul românesc, pentru a-l duce pe calea vítorului! Ar fi rușine, decă n'ar fi un simplu simptom de copilărie. (Aplause entusiaste.)

În fine — căci trebuie să pun capet acestei confesiuni — în fine, o națiune-copil are trebuință de acelaș regim ca și copilul-individ: a fi întărită în lăuntru și a fi apêrată de vremea rea din afară. Să nu uităm o singură clipă, să nu uităm că mortalitatea la copil, fie individ, fie națiune, este cu mult mai mare decât mortalitatea la ómeni vêrsnici. O imprudentă... și s'a isprăvit. Astăđi, în perióda în care ne aflăm, cel mai mare patriotism, cel mai adevêrat serviciu adus causei românești peste tot, cea mai sigură garanță de isbândă în víitor, este ca să nu ne gândim la altceva decât a ne întări în lăuntru, în lăuntru și iarăș în lăuntru, aci la noi între Carpați și între Dunăre, fără a ne amestecá copilăresce în afară. După ce în lăuntru vom ajunge a fi tari, tari

materialmente și mai ales moralmente; după ce vor trece păcatele copilăriei: egoism, nestatornicia, gudurătura pentru câte o bombonă, invidiă, măimutărea a tot ce e reu; după ce adolescența ne va aduce cu sine impulsuri mărinimose, adevărata iubire, sacrificiul de sine, credința — a crede este a pute — atunci și numai atunci ne va veni rândul ca să ne uităm și noi în afară, și ne vom uita atunci vultușe. (Aplause.)

Dea cerul ca acea oră a adolescenței, cu pornirile cele nobile ale sufletului, cu minunile iubirii și ale credinței, ale credinței și ale iubirii, cele două aripi cari prefac pe dobitoc în ânger, — dea cerul ca acea oră a adolescenței să sosescă mai curând! De o cam-dată să me iertați că v'am obosit, să nu ve supărați că am vorbit verde, să mergem fiecare pe acasă și să medităm... să medităm despre «Noi în 1892.» (Aplause prelungite și repetate.)

B. P. HASDEU.

S o n e t.

Stea din cer de pere 'n adâncime,
Deșertul trist și gol putere n'are,
Căci îmi trimit în locu-i alte zare
Și lipsa ei nu o cunoșce nime.

Al vieții cer o singură stea are . . .
Fericire e a cărei sfea luceșce,
Căldura ei în veci o îndulceșce;
Lumină e, pe totă-a ei cărare.

Dar sânt vieți, a căror stele-s stinse,
Aceste 'n darn spercăză zile bune
Și 'n darn se lupt, căci purure-s invinse.

Și pot ca să blasteme, pot chiar plânge:
Nimic n'ajută ori ce la cale ar pune;
Remân un chaos până se vor stînge.

I. M. RITISOREAN.

Sacrificată amorului.

(Nuvelă.)

(Incheiere.)

Nu te 'nțeleg? ce voești să ȳci?
— Să devii soția mea!
Emilia tresări.
— Soția dtale? Dar cealaltă?
— Care?
— Acea cu care te-ai căsătorit odată!
— Nu ți-am spus c'a murit?
— Dar decă n'ar fi adevărat?
— C'a murit?
— Da.
— Tot una mi-ar fi! Pentru mine nu mai există!..
Te rog inse să nu mai vorbim de asemenea lucruri; primești séu nu să fi soția mea?
— Decă primesc! se 'nțelege! te iubesc și ți-am mărturisit-o!
— Nu ne rămâne în cazul acesta decăt să facem declarația. Vino la doctorul; voesc să-i fac și lui cunoscut acăsta.

Pe doctor îl găsiră în casă.

Când vedu pe George, că intră la braț cu Emilia, remase puțin uimit.

Acesta îi ȳise:

— Doctore! Madam Veronescu consimte ca să devie soția mea. Ne iubim și nimic nu ne pôte oprî unirea.

Doctorul înțese ce față luase lucrurile și pentru că șcica că altfel nu eră posibilă acăsta unire decăt să aducă un preot în casă secret de toți, să-i facă cunoscut ciudata situație de a cunună pentru a doua oră pe aceeași soți, trimese pe servitorul lui cel mai credincios, căruia îi confiă misterul acesta, să facă pregătirile pentru ca în acea sēră să-i cunune.

Totul se făcu în liniște, neșciut de nimeni afară de preot și servitor.

A doua ȳi George și Margareta (Emilia) erau din nou sub același acoperemēt.

Erau fericiți.

Ea eră din nou cu soțul ei care-l iubiă. El trăiă cu ideea ca acăsta eră Margareta Veronescu pe care o luase în a doua căsătorie.

Pentru dēnsul par că nici nu esistase o a doua ființă. Emilia inse tot mai suferiă, căci în ochii soțului ei, ea eră vinovată și dēnsul care o iubiă, o iubiă sub un nume fals. Deci el iubiă o streină, iar nici de cum pe soția legitimă din prima căsătorie, pe care o acusă și de care avea orore.

Acestor tôte inse nu le dedea o așă de mare importanță.

Trăiă cu soțul ei și acăsta o făcea să uite că dēnsa în ochii lui eră o alta.

El din partea lui nu cugetă la nici una din tôte acestea.

Fericirea inse și de astă-dată dură numai cât o apă caldă. Intr'o ȳi, spre mirarea tuturor, George își recăpētă facultățile mintale.

Numai decăt i se făcu lumină în creerul lui și tôte faptele i se prezentară în culori vîi în imaginație. Își reaminti crima ce sevărsise de-și omorise soția, care nu eră vinovată și pe tatăl ei.

El nu șcica că lovitura n'a fost mortală, căci în momentul acela inebunise. Când vedu inse pe Emilia, remase uimit în loc. Uitase că acăsta femeie cu pērul negru eră nevēsta lui a doua.

Nu mai cunoșcea în trāsurile ei pe Emilia, căci cei opt ani o schimbase cu totul.

Află mai târȳu că acăsta eră Margareta Mironescu. Purtă numele lui, de ore-ce se căsătorise cu dēnsa.

Acăsta mărturisire i-o făcuse doctorul care nu voiă să-i spue așă d'odată adevērul, de frică că o bucurie prea mare să nu-l aducă iar în starea aceea din care scăpase cu atâta greutate.

George, când auȳi acăsta, avu oróre de fapta care o făcuse în neșciință.

Imagina femeii lui și a tatălui aceștia îl urmăriă până și în somn.

Îi avea mereu înaintea ochilor astfel:

Pe dēnsa lungită cu pērul despletit, plină de sânge, iar pe el cu o rană la cap.

Aceste visiuni îl făcea să fugă de toți și mai mult încă de soția lui care suferiă mult din cauza acăsta.

Sērmano! vedea că eră pierdut pentru dēnsa, decă nu s'ar fi făcut vr'o minune! Eră fōrte ușor să-i ȳică:

— George! sânt adevērata ta soție, Emilia! N'am murit! vestea acăsta a fost o invenție a doctorului!.. dar pôte s'o facă ore acăsta? Doctorul îi recomandase ca

Prima țigară.

să-l ferescă pe cât va pute de emoțiuni! Așă că această veste l'ar pierde de tot.

Mai bine preferă să sufere dēnsa decât să-l vedă pe el nenorocit.

Aceste suferințe și cele ce mai indurase cât timp el a fost bolnav, o dete in oftică golopantă.

Doctorul îi dete cele mai bune ingrigiri, dar tōte furē zădarnice; nu mai erá nici un mijloc de scăpare.

George, care nu fusese înștiințat de bōla femeii lui, nu șcīea nimic.

Emilia rugase pe doctor să nu-i spue, de óre-ce pōte cá i-ar căusá vr'un reu. Șcīea că nu erá iubită ca soția a doua, ci erá iubită ca soția întēi, care murise.

Intr'una din zile, când se simțīa reu de tot, rugă pe doctor să-l înștiințeze, de óre-ce simțīa că nu mai avea mult de trăit.

Când George intră in camera ei, erá aprōpe să nu mai cunōscă: Ochii duși in fundul capului; fața nēgră galbenă; fālcile scofālcite și cu mânele óse.

Vēdēnd pe George, se incercă să zimbescă.

George, care nu șcīea nimic, vēdēnd-o intr'o asemenea stare, nu putū să-și impiedice doue lacrimi.

— Apropie-te! dīse dēnsa cu glasul fōrte slab.

George luă un scaun și se aședă la căpētēiul ei.

— Dar bine, in ce stare te găsec, dōmnă?

— Cum veđi! Și pentru că nu mai am mult de trăit, inainte de a pārsī lumea această, unde am fost atāt de nenorocită, e de datoria mea să-ți fac cunoscut un secret care me apēsă de mult timp și pe care imi erá fricā să ți-l descoper. Mi-e fricā și acum ca să nu-ți facă vr'un reu descoperirea această.

— Te ascult, dnă!

După o paușă, in care timp Emilia se uită in ochii lui, îi dīse:

— George! ce-ai dīce când ți-ași spue, că soția ta Emilia nu este mōrtă?

La această veste George se sculă in picioare ca un nebun.

— Ai dīs că Emilia n'a murit? Nu cumva voești să-ți riđi de mine.

— Nici decum! Veđi bine că sūnt murindă!... mi-ai promis că vei fi liniștit; te rog, stāi jos și ascultă.

George căđū pe scaun.

Emoțiunea erá mare pentru dēnsul.

— V'ascult dōmnă, vorbiți. Emilia urmā:

După cum ți-am spus, n'a murit, de óre-ce ea n'a fost decât leșinată; și nici tatāl seu n'a murit, căci dēnsul a fost rānit la braț.

Când și-a venit in simțire, soțul ei erá pierdut pentru totd'auna.

Ai fost dat de cătră dēnsa in căutarea doctorului care te-a scos din casa de nebuni. Iși inchiriase o cameră chiar in curtea aceea pe unde, ascunsă după perdele, te vedea mai in fiecare đī. Acēsta erá cea mai mare fericire pentru dēnsa.

De multe ori a fost bolnavă, inse cu tōte acestea când te vedea, se sculă din pat și veniā la ferēstră.

George remāsese ca idiodisat. Tot aceea ce auđiā, i se pārea că nu e decât vis.

Emilia tuși puțin, duse batista la gură și o depārtā pētātă de sānge.

Să fīnesc! Simt că puterile me pārāsec și vreu ca să șcīi totul. Intr'o đī te-a fost recomandatā la doctorul o femeie care se numeșce Margareta, pe care ai iubit-o dela prima vedere și pe care ai luat-o in a doua căsătorfe. Ei bine, acea femeie erá soția dīale pe care o credeai mōrtă; eram eu!

George nu putū articulā nici-un cuvēt. Fālcile i se inleștase și respirația il inecā.

In acel moment intrā doctorul.

— Dragā George, aceea ce ți-a spus este adevērat! dēnsa este Emilia!

George se sculā și trecū māna pe frunte, se invērti ca un zāpācit și căđū indērēt pe scaun.

Leșinase.

Când s'a deșteptat, Emilia murise.

Tōte lacrāmile furē zădarnice. Dēnsa nu mai vedea și nu mai auđiā nimic.

EPILOG.

După trei ani primī o scrisōre dela un amic, prin care îi făcea cunoscut că Victor, care fugise in séra când s'a făptuit crima și despre care George nu mai auđise nimic, fusese omorīt de niște hoți.

Dreptatea cerēscă erá făcută.

George s'a indreptat, dar inima îi este sdrobotită.

Fericirea se mēsōre cu minutele, suferința cu anii.

GR. MARUNTEANU.

Medicina populară.

Credințe, datini, doftorii și descāntece populare.

XLV.

Soboritura (Hernia.)

Se crede a fi ereditară, mamele romāne din această causă, încă fiind mici copii, îi feresc a nu plānge mult, iar mai vērtos a nu ridicā greotāți ce intrece puterile lor, a nu sārī peste șanțuri, peste tot, a nu se opintī la nimic.

Eva Cimponeriu din Maidan garantēzā bolnavilor de soboritură, dēcā se ung bolnavii cu untură dată de ea, pe partea umflată. Ea ține acest medicament secret, inse noue, după mari și multe promisiuni, ne au spus; ea o face cu «untură de vulpe, amestecatā cu saricică» (ca la Gauce.)

Se înțelege, că la fiecare lēc spue și câte un descāntec, ca să facā mai mare efect. Eva Cimponeriu pentru soboritură foloseșce descāntecul următor:

Cu o pēnă de găină și un fir de mătură trăgēnd peste umflătură, dīce:

Umflătură lată,
Dela cine ești mātātă?
Ce ai venit,
Ce ai bobocit (umflat),
Ce ai roșit,
Ce ai vēnățit?
Că eu cu gura te-oi descāntā,
Cu mătura te-oi māturā,
Cu pēna 'n vēnt te-oi lāpēdā,
Cum se duce praul in vēnt,
Așă tu să te duci dela N. curēnd,
Că N. nu te pōte ținea,
Nu te pōte purtā,
Să te duci pe țermurele,
Unde sf. sōre nu resarc,
Să te puni pe lespeđiōre,
Când sf. sōre va resārī,
Acolo ti (te vei) incālđi,
Iar N. să romānā curat,
Cum maică-sa l'a lāsāt,

Cum m^oșă-sa l'a scăldat,
Când in scaldă l'a scăldat,
Ca róua in câmp,
Ca stéua in ceri,
Eu descântátóre,
De maica Marie rugátóre,
Să fie lecuitóre,
Mai vértos,
Domnul Christos,
Amin.

După acésta apoi unge pe bolnav cu untura de vulpe.

LXVI.

Ósele m^orte.

Așá se numesc niște noduri ce cresc pe sub pele. De acestea se crede că se vindecă omul (se perd), decă le mușcă un copil séu o fată din pat nelegiuit.

S. LIUBA și A. IANA.

MARTIRĂ!

— Dramă in 5 acte, de Adolphe d'Eunery și Edmond Tarbe. —
(Urmare.)

Scena II.

Amiralul, Roger.

Roger. Da, amirale, totdeuna am admirat foarte mult nobila dtale meserie. Să ai la ordine o flotă întregă, să comanzi atâția ómeni și să trăești într'o luptă, aprópe incontinúă cu elementele... iată puterea cea mai mare in lume, după Dumnezeu?!

Amiralul. Hei! — Ca tóte meseriile din lume, cea a marinarului are părțile ei îngrozítore, și ori cât devotament ai pune ca să-ți slugești patria, vin ciasuri de desnădajuire — in cari te întrebi, decă prețul gloriei ce o câștigi, nu este póte din cale afară scump...

Roger. Ce vrei să ȓci?

Amiralul. Ori cât de strălucitor s'ar părea, surgunirea marinarului pe scórta corăbiei sale, este tot o adevărată surgunire, cu tóte durerile ce pot fi cuprinse in acest trist cuvânt.

Roger. Nu înțeleg.

Amiralul. Ai observat negreșit o adâncă tristețá in fața soției mele?

Roger. Da; și de multe ori chiar m'am mirat mult; — dar deosebitul respect ce port, atât dtale cât și mamei femeii mele, totdeuna m'a împiedecat să te întreb... De ce dar dna Firmin de la Marche nu este fericită? — N'are un soț glorios? o fiică pe care o adoră? nu are ea in sfêrșit cea mai frumósă reputáție, binefăcátore, virtúosă...

Amiralul. Așá-i; e prea adevărat. Și nu-ți poți inchipuí ce copilă veselă și sglobie erá ea odinióră, pe când, ca simplu locotenent de marină, am cerut-o dela tatál seu. Erá o femeie cum se póte mai veselă până in ȓua in care a trebuit să ieu comanda unei fregate. Pornii, într'o misie foarte grea, și abia după trei ani me in-torsei acasă. Lásasem o mângáere lângă soția ce-o pá-rásisem pentru serviciul țerei; îi lásasem pe fiica n^ostră, care acum ȓ-i femeie, Roger; și, când me returnai din îndlungatá-mi călătorie, véđui că semi-váduvia ei înti-párise in fața-i dulce și suridétore de odinióră, o tris-

tețá, o durere, o melancolie adâncă ce nu a mai pá-rá-sit-o nici pán' in ȓua de aȓi... Veđi dar, scumpul meu Roger, cu ce preț pláteșce un marinar gloria sa!

Roger. Tăcere! — iată d^omnele.

Scena III.

Aceiași, dna de la Marche, Laurence.

Amiralul. Vii tocmai la timp, scumpa mea, căci vorbiam chiar de dta.

Dna de la Marche. De mine?

Roger. Ne întrebam, dnă, decă fericirea ce o sim-ȓi revéđendu-ve copíi, după o despărțire așá de lungă, nu va fi in stare să risipéscă melancolia dvóstre, ce ne întristézá atât de mult pe noi toți?

Dna de la Marche. Sânt prea fericită că me aflui iar lângă dta, Roger, și lângă tine fiica mea; dar, bucu-riile timpului de fața, nu pot totdeuna să alunge dure-riile din trecut; surisul de astáđi, nu este in stare să stérgă urmele lacrărilor de altadatá.

Amiralul. (Lui Roger.) O auđi?

Laurence. Dar cel puțin mângáerile, sárutárele ne-poțelei dtale, mamă, — care va sosí cât de curénd in-tre noi, cred că va puté să pue un capét acestor triste amintiri.

Dna de la Marche. Mi-ai spus că aștepti vești dela Pondichery?

Laurence. Aștept o scrisóre din care voi aflá acuma ȓua când va trebui să soséscă aici Pauleta mea.

Dna de la Marche. Crud a trebuit să fie momen-tul despărțirii vóstre!

Laurence. Fórt crud, ce-i dreptul. După mai mulți ani de ședure la Pondichery, credeam c'am scăpat pen-tru totdeuna de grozava influență a climatului indian... Când, fiica mea, de-odatá, fu atinsă de o b^olá spáimán-tátore!

Amiralul. A! cunosc eu bine acele grozave friguri indiene...

Laurence. B^olá s^ormaneii mele Paulete fu lungă și durerósă. Dar in sfêrșit, într'o ȓi, doctorul ne vesti că copila e scăpatá de pericol. O bucurie nemárginitá îmi umplu inima, — dar astá bucurie, vai! fu prea scurtá.

Roger. Chiar de a doua ȓi, me simȓii cuprins de acea îngrozítore b^olá ce o îndurase și fiica mea.

Laurence. Și încă cu o tării, cu o turbare indoitá decât se arátase la copila n^ostră. — Doctorul hotári ca bárbatul meu să pornéscă numai decât pe cel întei va-por ce va plecă spre Europa; dar, in același timp el oprí pe fiica n^ostră, care ne fiind încă destnl de între-matá de b^olá ei, ș-ar fi putut primejduí vieța. — Eram între doue dureri, care de care mai sfășietóre: să las pe bárbatul meu să plece singur, cuprins de o b^olá așá de primejdiósă, ori să me despart de fiica mea?... «Res-pund eu de copila dvóstre, îmi ȓise doctorul; peste cá-teva luni ea va veni in deplină sánătate in Franța; scă-pați mai întei vieța celui pe care mórtea îl amenință.» — Și am plecat cu el, in-deplinindu-mi datoria cea mai sfântá... dar am lásat in urma-mi, jumétate din inima și vieța mea!

Dna de la Marche. S^ormana mea fiică!

Maltar. (Anunțánd.) Dl Palmieri și dna ducésá de San-Luca întrebá pe dl și dna contesá, decă binevoiesc a-i primí.

Roger. Negreșit! (*Maltar ese. Cătrá Laurence ce pare întristatá.*) Ei sânt óspeții și amicii n^oștri, Laurence!

Laurence. Ai dtale, Roger.

Roger. După cum véđ, nu iubești de loc pe ducesa?

Laurence. Nu.

Roger. Pentru ce?

Laurence. Pentru că ea me ureșce!

Roger. Te ureșce!... Dar pentru care motiv te-ai pute ea uri?

Laurence. Nu știu; șcfu inse atâta, că ea me ureșce.

Scena IV.

Acciași, Palmieri, ducesa.

(Servitorul a reapărut, el deschide ușile.)

Roger. Dați-mi voe a ve prezentă pe dna ducesa de San-Luca și dl Palmieri, fratele seu și prietenul meu... *(Prezentând persoanele unul altuia.)* Dl Amiral, și dna Firmin de la Marche.

Dna de la Marche. Dömnă...

Amiralul. *(Lui Palmieri.)* Așă dar dta, dle, și cu dna, sora dtale, ați moștenit faimösele milioane ale lui Jean Palmieri, banchierul napolitan?

Palmieri. Ați cunoscut pöte pe moșul nostru, dle Amiral?

Amiralul. Puțin, precum îl cunoșcea tötă lumea. Dar nimene nu șciea ca el să aibă rude, și toți se așteptau ca starea lui uriașă să pice, îndată după mörtea-i, in casa statului.

Ducesa. Noi deaseminea am aflat in acelaș timp, atât despre existența cât și despre mörtea lui.

Palmieri. Jean Palmieri eră frate cu tatăl nostru. Născuți săraci, fiecare din ei s'a dus unde vödură cu ochii. Jean Palmieri veni la Paris, unde făcu avuția cea mare pe care o cunoșceți. Iosef Palmieri a pornit in India.

Ducesa. Unde ne-am născut noi, eu și cu fratele meu. După mörtea sërmanilor noștri părinți, ne-am in-tors la Neapoli, unde fratele meu a căpötat o mică slujbă. Cât pentru mine, am avut norocul să atrag privirile bötărânului duce de San-Luca, a cărui iubire... cu totul părintöscă... a voit să-mi asigure prin o căsătorie, titlul și numele seu. Din nenorocire, vörsta sa nu i-a îngăduit să trăim împreună multă vreme...

Roger. Și tocmai la Neapoli v'au găsit, acum șese luni, vestea strălucitei dvöstre moșteniri.

Palmieri. O moștenire de cel puțin 20 milioane...

Amiralul. O adevörată poveste cu ține!

Dna de la Marche. Și pentru intöiaș dată veniți in Franța, dnă?

Ducesa. Da, dnă, pentru intöiaș dată. De abiă e o lună de când am sosit. Dar luna asta, petrecută in orașele din Miédädi, au fost de ajuns ca să putem dobândi o prietenie prețioșă, de care süntem förte recunoscători dlui de Moray.

Palmieri. *(Iute.)* Și dnei de Moray.

Ducesa. *(Rece.)* Și... *(Privind pieziș pe Laurence.)* Dnei... Dar nu vom pute abusă mai multă vreme de ospitalitatea dlor, și, in curönd... pöte chiar mâni, cu multă părere de reu ne vom luă adio...

Roger. *(Iute.)* Mâni! dar reparațiile hotelului ce l'ați cumpörat nu s'au sförșit încă, și...

Ducesa. *(Privind pe Roger, — cu stăruință.)* Nu mai stăruiti... Trebuie să plecăm. *(Schimbänd tonul și adresändu-se dnei de la Marche și Laurencei.)* Până 'n momentul plecării inse, nu voi să ve incomodez de loc, dnelor, și me duc...

Dna de la Marche. Nu te osteni dnă; tocmai eu eram să părăsesc pe fiica mea...

Laurence. Atunci, ve cer voe, dnă, de a insoți pe mama. *(Ele es.)*

Amiralul. Și eu, ve icu pe Roger, inse numai pentru câteva minute. *(Lui Roger.)* Mi-ai promis să-mi arăți raportul despre administrația dtale din Pondichery; am să-l citesc cu cel mai mare interes.

(Ei dispar, după ce toți se salut.)

Scena V.

Ducesa, Palmieri.

Palmieri. Ce, serios, tu vrei să pleci mâni?

Ducesa. Förte serios.

Palmieri. Cum, tu, vestita Gorgona, tu mica bale-tistă dela San-Carlo, — tu, care prin ghibăcia și isteți-mea mea, te-am prefăcut in damă nobilă, — dar care încă ai nevoie de nănași serioși ca să poți intră in lumea aristocratică... să renunți așă de grabă la ușöra prietenie ce am căpötat-o aicea?

Ducesa. *(Cu obräsnicie și despreț.)* Ce, are cineva nevoie de nănași, după cum țici tu, când este deja ceea ce sünnt eu?

Palmieri. *(Inchinändu-se ironic.)* Fie! Dar eu, care n'am decät cele 20 milioane ale mele...

Ducesa. *(Infuriată.)* Cele 20 milioane ale tale! A! vra să țică, acuma tu iciei totul pentru tine? Ce, nu este öre a amöndurora averea asta ce ne-a picat așă, ca din nouri?

Palmieri. *(Ridönd.)* Ți mai bine că ne-a picat din cancelaria consulatului francez! Eram un simplu impie-gat la prefectura din Neapoli; am fost insärcinat să cer-cetez, după cererea consulului, și să găsec, decät se află pe undeva, moștenitorii acestui Jean Palmieri, care a ple-cat in India, cam de pe vremea potopului! Eu am scris, oficial, la Calcuta, și am primit un respuns, nu mai pu-țin oficial, dela agentul consular din acel oraș, — res-puns care conținea actele de mörte ale lui Iosef Pal-mieri, a femeii sale, a fiului și a fiicei sale; și, precum odată cu actele de mörte erau aläturate și actele de naștere, eu am păstrat cu multă sfințenie härti'le ce mär-turisiau existența a doi copii, și am ars pe cele ce vor-biau de mörtea lor. Și iată dar cum, îndată ce am pus piciorul in Franța, am fost recunoscuți in tötă regula, ca moștenitori legiuiti ai bogătașului bancher.

Ducesa. Da, astfel s'a indeplinit acest frumos vis! Și acum... ce mai gändești să faci?

Palmieri. Eu? Absolut nimic, — afară numai că să caut a-mi intări, cu multă ingrigire, poziția ce am dobändit-o să ne incungiurăm de töte garanțiile de si-guranță ce pot să ne dee niște relațiuni serioșe cu ömeni onorabili și considerabili, cum sünnt acești de aicea. — In așă chip, noi vom pute duce o vieță indelungată, dulce, fără grijă, cu sufletul liniștit și inima veselă.

Ducesa. *(Cu despreț.)* Decät aceäta ți-i idealul ce ți l'ai făurit tu, — apoi nu se potriveșce de loc cu al meu! Eu una nu mai pot sta intr'o casă a cărei liniște rece, mănăstirescă, me desgustöză... Simt că mi-i reu aicia... și trebuie să plec.

Palmieri. Pentru atâta lucru?... Atunci haidem!

Ducesa. Dar nu-i numai atâta... mai e altceva.

Palmieri. Ce?

Ducesa. *(Ridicänd din umeri.)* Me intrebi care e motivul ce face pe-o femeie să-și schimbe voința dintr'o clipă intr'alta, — să respingă astăzi cea ce doriä eri, și să trecä dela ris la lacrimi in mai puțin de un mi-nut?...

(Va urmä.)

SALON.

Vasile Adamachi.

(1811—1892.)

Un mare eveniment cultural s'a petrecut de curând in România. L'am anunțat pe scurt in nr. trecut al foii noastre: un cetățian român din Iași, murind la 8/20 martie, a lăsat Academiei Române prin testament inchiis *deux millions de lei*.

Faptul acesta este atât de colosal, încât nu-i găsim părechia in Analele culturii noastre. El este un act epocal, care a stărnit și are să stărnescă bucurie nespusă in toate cercurile românești.

Vasile Adamachi, cel ce a seversit acest mare fapt, din simplul cetățian al Iașului, a devenit de odată un mare bărbat al românilor, a căruia memorie va fi vecinic stimată de toate generațiunile.

Academia Română, intrunită tocmai acum in sesiune generală, avisată prin depeșă de acesta darnică extraordinară, in ședința sa din 9/21 martie a ales o delegațiune de trei in persoanele membrilor D. A. Sturdza, Nicolae Ionescu și Iosif Vulcan, care s'o represinteze la inmormântare și să ia măsuri pentru asigurarea averii lăsate.

Delegațiunea academică ducându-se la Iași, inmormântarea s'a făcut la 11/23 martie cu pompă extraordinară. In lipsa mitropolitului dus la București, arhieriei Ieremia Gălățianu și dosofteiu Botoșaneanu au oficiat serviciul funebrel cu asistență de vr'o treizeci de preoți.

Coșciugul a fost acoperit de multe corone, dintre care a Academiei Române purtă următoarea inscripțiune: «Academia Română eternă recunoștință patriotului Vasile Adamachi.»

Apoi cortegiul funebru la 12 1/2 ore s'a pus in mișcare, spre mitropolie. Cordonele au fost ținute de dnii D. A. Sturdza, Nicolae Ionescu și Iosif Vulcan, in numele Academiei Române, și de un membru al familiei. Musica militară cântă marșuri funebre și o lume imensă formă convoiul. In catedrală, corul mitropoliei sub conducerea dlui Musicescu, cântă cântările rituale in cursul serviciului divin.

După cetirea evangheliei, secretarul general al Academiei, dl D. A. Sturdza rosti următoarea cuvântare:

Fericit bărbatul — care in Legea Domnului cugetă ȃia și noptea.

Frumose și mângăitoare sânt aceste cuvinte, care arată, cu o simplitate rară, pe înțelesul tuturor, calea spre fericirea cea adevărată și cea temeinică.

Scriptura inse nu se oprește aci. Psalmistul ne arată și de ce trebuie să ne ferim spre a ajunge a cugetă neincetat in Legea Domnului: — să nu umbli in sfatul necredincioșilor — să nu stai in calea păcătoșilor — să nu șezi in scaunul perȃtorilor. Iar Christos deslucșește, care e Legea Domnului, când ȃice: — să iubești pe Domnul Dumnnȃdeul teu din totă inima ta, din tot sufletul teu, din tot cugetul teu — să iubești pe aprȃpele teu ca ȃnsuți pe tine — in aceste doue porunci stau totă Legea și Prorocii.

Ore aceste cuvinte nu sânt astăȃi vii dinaintea noastră, in fața trupului fără suflare a lui Vasile Adamachi?

El a fost un bărbat modest și simplu in totă vieȃa lui. El nu a făcut nimului vre un reu, el nu a zavistuit

pe nime, el nu a stat nimului in cale, el nu a umblat după onoruri innalte, cu totă că eră in situațiune de a putē aspiră la dēsele prin invēȃtura sa, prin aptitudinile sale, prin averea sa. El a preferit să cugete și să făptuiescă binele și să nu stee nici odată la vorbă — nici cu credincioșii, nici cu păcătoșii, nici cu perȃtorii. De aceea inima lui a fost plină de iubirea aprȃpelui seu, De aceea ultima lui cugetare a fost, ca agonisēla vieȃii lui să serve a respāndi lumina in poporul, din care a eșit și cu care a trăit.

Fericit Adamachi! a căruia ultimă cugetare a fost — pentru frații teu.

Fericit Adamachi! a căruia ultimă cugetare se revērsă in iubire binefăcătoare — pentru națiunea sa.

Fericit Adamachi! a căruia ultimă cugetare e un semn de credinȃ — cātră patria sa.

Fericit a fost Vasile Adamachi! Fericit in sensul innalt al Psalmistului — căci — sfērșitul lui lasă o neștersă amintire — că el a cugetat ȃia și noptea in Legea Domnului.

Ieri cetățian simplu și modest a Iașilor, astăȃi Vasile Adamachi s'a innălțat pe sineși la o ilustritate neperitoare a nēmului românesc. Numele lui se va pronunȃ de astăȃi inainte in fiecare an cu respect și iubire — nu numai de Academia Română — dar încă de toți aceia, carii muncesc pentru mărirea poporului românesc, de toți aceia carii vor datoră generosității sale puținȃ de a deveni utilă nēmului românesc.

Astfel memoria lui Vasile Adamachi nu va fi trecătoare, ci va fi eternă și binecuvântată din generațiune in generațiune.

*

Apoi luă cuvēntul *Iosif Vulcan* și pronunȃ următoarele:

Fraților!

După ilustrul bărbat al României și membru vechiu și distins al Academiei Române, s'ar părē că este o lipsă de modestie să ieu cuvēntul și eu, cel din urmă ales in supremul nostru Areopag literar.

Și cu totă aceste, am și eu titlul, care nunumai îmi dă dreptul, dar totodată îmi ordonă să vorbesc; acest titlu este, că in delegațiunea academică trimisă aici eu am onórea a reprezentă cartea românească de peste munți.

Când cineva indeplinește un act pentru respāndirea culturii noastre, stērnește bucurie in totă suflarea românească, căci cultura națională este paladiul esistenȃei noastre.

Reposatul Vasile Adamachi, la a căruia inmormântare asistăm acum și care a lăsat aprȃpe tot avutul seu pentru scopurile culturale ale Academiei Române, ș-a creat un titlu vecinic la stima tuturor românilor.

Faptul seu fără părechie in anele civilizațiunii noastre, pornit de-aici de pe malurile Prutului, străbate Carpații, încălȃește totē inimile românești cȃn munții și văile Oltului, Mureșului, Someșului și Crișurilor; inspiră curagiu și entusiasm in toți cei ce ȃin acolo stȃndardul culturii naționale...

Drept espresiune a acestor simȃiri, sânt dator s'aduc umbrei marelui și nemuritorului testator omagele devotamentului respectuos...

In etern amintirea lui!

*

După aceste ceremonia religioasă se continuă și-apoi cortegiul porni spre cimiterul «Eternitate», traversând tot Iașul de-alungul, coborȃnd la vale și urcând iarăș dealul unde se află cimiterul.

Acolo se făcură cele din urmă ceremonii religioșe..

*

Lăsându-se în mormânt corpul, dl *Nicolae Ionescu* a rostit, tot în numele Academiei, următorul discurs:

Preosfințiți părinți și venerabil cler ieșan și dvos-tre toți compatrioții ai noștri din Iași!

Dați-mi voie să ve spun, că aruncând acest pumn de țărână asupra remașițelor mortale ale prietenului nostru Vasile Adamachi, nu l'am îngropat aici pentru vecie: din contra, cu sufletu-i cel bun, cu spiritul lui cel luminat, el chiar de astăzi începe mai vârtos a trăi pentru țera sa.

Intr'o viață îndelungată, optzeci și mai bine de ani, el a trăit pentru ochii lumii ca un adevărat burghez crutător, înse în intimitate ducea o viață de muncitor neobosit și nu se resfăță în bunătățile lumii. Chiar adinore aușia din multime fericindu-l unii și dîcînd de el că putea să-i înfășore corpul numai în bonuri... Am fi depus atunci în pămînt o mumie bogătașă și nimic alta; acum, iubiți ieșeni, avem la noi în «Eternitate» un scump odor.

Vasile Adamachi a fost cumpătat numai pentru sine, pentru patria sa înse a fost un darnic. El a dăruit Academiei Române doue milioane de lei și pentru acesta acest institut de naltă cultură națională ne-a trimis aici să-i impletim cunună de laude... Dar aici nu mai e nevoie de laude. Laudele sînt fapta lui cea mare, comora dăruită și scopul înalt pentru care a dăruit-o. Iacă ce nou dar ducem astăzi la București din partea generosului nostru concetățian ieșan!

Oh! Iașul, Iașul nostru iubit, de treizeci de ani și mai bine mereu tot dă României întregi tot ce acesta provincie românească a avut mai scump în sinul seu: și ca scaunul domniei și ca centru de viață națională și ca focar de progres și ca cuib de patrioți infocați pentru înălțarea și mărirea neamului românesc întreg. Dar Academia este templul culturii neamului, căci ea este vistiera graiului românesc. Tote provinciile române care se află sub sceptruri străine dela noi din România așteptă fructele culturii minții și a limbei românești.

Președintele Academiei este însuș suveranul României. Nu mai departe decât vinerea trecută el dișe, că anul trecut, când s'a serbat jubileul de 25 ani, au murit doi mari compatrioți: Alecsandri și Cogălniceanu și că de aci înainte, intrând în al 2-lea cvart de secol, avem să ne punem cu tote forțele minții și ale inimii să continuăm lucrul deșteptării naționale adaugînd mereu la tesaurele morale. Ei bine, iaca un modest fiu al Iașului vine să dea mai tot scumpul seu tezaur pentru realizarea scopurilor înalte ale înaltului institut de cultură al limbei românești.

Deci să nu căutăm a rămâne nemângăiați, unde Vasile Adamachi a dat și el tot la București! Pote să s'amăgescă unii a crede, că Iașul a perdat, a scăpat din mâinile sale acest tezaur. E bine, nu! Noi iașenii să fim mândri că am câștigat, ce? un titlu mai mult la recunoștința românilor întregi. Mormântul acestui darnic burghez va sta aici ca un monument mai mult de ce sacrificii știu să facă compatrioții noștri ieșeni pentru întărirea și mărirea patriei comune.

Eternă să-i fie amintirea lui Vasile Adamachi, căci a cugetat să dea Iașului acest titlu la recunoștința României!

Și cu acesta ceremonia funebrelă se încheie la 4 ore; vorbind întîu și profesorul Valean în numele școlii primare fondată de Adamachi.

*

Drept încheiere iată câteva schițe biografice. Vasile Adamachi s'a născut în Iași la anul 1811, din doue familii vechi moldovenești: Arapu după tată și Bantăș după mamă. Numele de botez al părintelui seu fiind Adam, în epoca fanarioților și sub influența lor cu câțiva ani înainte de eterie, s'a străformat în Adamachi.

Educațiunea și instrucțiunea s'a făcut-o în casă, cu profesori, cum se obicinuiă pe atunci. Apoi singur, cu un zel remarcabil, a studiat limba spaniolă, portugheză și italiană, știind bine și limba franceză și elina vechiă.

În viața publică s'a ilustrat ca prefect de Vaslui, pe urmă a fost ridicat la rangul de spătar. După promulgarea constituțiunii, s'a ales în doue rânduri senator.

A fondat la Iași și o școlă primară, care s'a numit după numele lui.

Avea a moștenit-o după părintele și dela frate-seu, sporindu-o prin crutare.

~~~~~

Sesiunea gen. a Academiei Române.

— În 1892. —

III.

Sedința a VI, la 9/21 martie. Se ceteșce adresa prin care dl ministru al afacerilor străine comunică, că dl președinte al consiliului și minisru de externe al Italiei a însărcinat legațiunea română din Roma să transmită Academiei mulțămirile principelui de Neapole pentru publicațiunile cari i s'au trimis, ca membru onorar al Academiei.

Dl secretar general comunică Academiei telegramele prin cari dl A. Teodoreanu și prefectul poliției din Iași anunță, că dl Vasile Adamachi, decedat în acel oraș duminică dimineața, 8/20 martie, a lăsat averea sa Academiei și cer ca Academia să trimetă o delegațiune spre a esistă la înmormântare și o persoană cu depline puteri spre a luă măsuri în privința averii lăstate Academiei.

În urma discuțiunii, la care iau parte dnii Maniu, Urechia, Sturdza, Negruzzi, se decide a se delegă dnii N. Ionescu, Iosif Vulcan și D. Sturdza, ca să asiste la înmormântare; a se da dlui D. Sturdza o procură spre a puté luă în numele Academiei măsuri de conservarea averii și cunoștința de cuprinsul testamentului.

*

Sedința VII, VIII și IX, la 10/22, 11/23 și 12/24 martie nu s'au putut ține, nefiind membri în numer, din cauza că trei ênși au fost duși la Iași la înmormântarea lui V. Adamachi.

Membri preșenți lucrăză în secțiuni și comisiumi.

*

Sedința X, la 13/25 martie. Sedință publică. Dl membru corespondent T. D. Speranția dă cetire unei părți din opera sa despre fabulă și anume dnspre fabuliștii români morți, sub raportul subiectului și al formei.

*

Sedința XI, la 14/26 martie. Se ceteșce scrisoarea pe lângă care PSSa ep. Melchisedec trimete traducerea esactă a unui poem armenesc din secolul XVI intitulat «Lamentațiuni asupra Armenilor din Valachia scrise de diaconul Minas din Tocac.» Tecstul armenesc a fost copiat de pe un vechiu manuscript din mănăstirea St. Lazar a Mechitariștilor dela Venetia și a fost dăruit Academiei de dl dr. N. Kalinderu dimpreună cu o tradncere franceză neesactă. Traducerea română a fost făcută pentru PSSa de Luca Sarmacaș fost profesor la școlă arménă din Iași. Se recomandă secțiunii istorice,

Se primește dela dl A. D. Xenopol volumul V. din scrierea sa «Istoria Românilor din Dacia Traiană», cuprindând «Epoca Fanarioților.»

Dela dl G. Murnu se primește pentru bibliotecii: un volum manuscript in 16° intitulat «Rogătării séu karte de Rogăciune, in limba kurată Dako Macedo-Românească lucrat» scris pe la 1820; «Untersuchungen über die Romanier... von G. C. Roza (Pesta 1808.)

Se cetește scrisoarea prin care dl I. Totan Tomescu, învățător in județul Argeș, cere ajutor pentru tipărirea mai multor scrieri ale sale destinate cetirii poporului. Se recomandă spre cercetare secțiunii literare.

Se cetește scrisoarea dlui Al. Vasiliu, doctorand in medicină și institutor in Iași, prin care supune la aprea Academia o invenție științifică a sa despre «Aplicațiunea prismelor conice.» Se recomandă spre cercetare secțiunii științifice.

Se cetește procesul verbal al secțiunii literare pentru ședința dela 7 martie, când secțiunea a hotărât ca manuscriptul colecțiunii despre «Credințe și datine populare» prezentat de dl I. Pop Reteganul să fie cercetat de dnii Sion, Caragiani, Vulcan și Quintescu. Se ia act.

Dl Iosif Vulcan prezintă discursul seu de recepțiune despre Dim. Cichindeal și activitatea sa literară. Se decide a se recomandă secțiunii literare și a se însărcina dl V. A. Urechia să facă răspunsul la acest discurs.

*

Ședința XII, 16/28 martie. Se cetește procesul verbal al secțiunii literare pentru ședința dela 14 martie. Secțiunea propune a se publică la concursul premiului Eliade-Rădulescu pentru anul 1896 subiectul: Botanica populară română din punctul de vedere al credințelor, datinelor și literaturii populare, avându-se in vedere adunarea cât se poate mai bogată a materialului.» Propunerea secțiunii se aprobă.

Dl D. Sturdză dă cetire raportului seu privitor la misiunea delegațiunii însărcinată de Academie a asista la înmormântarea repositului Vasile Adamachi in Iași și la deschiderea testamentului.

După acesta dl secretar general a dat cetire testamentului și codicilului repositului Adamachi. Dispozițiunile acestor acte sânt următoarele:

- 1, Averea consistă din bunurile mai jos însemnate:
  - 1.764,000 efecte publice.
  - 220,000 moșia Roșiori din județul Sucéva.
  - 120,000 moșia Calimănești din județul Tutova.
  - 70,000 casa din Iași.
  - 6,000 via dela Copou.

2.180,000 capital după evaluarea donatorului, reprezentând un venit actual aproape 110,000 lei.

2, Academia este rânduită legatară universală cu anume sarcini de îndeplinit:

3, Legaturile sânt: 2,000 lei dlui Teodor Istrati. 2,000 lei dlui Nicolae Istrati. 2,000 lei dnei Elisa Roșu, 2,000 dnei Ecaterina Gherghel, 4,000 lei la 2 fiice a dnei Ecaterina Gherghel, 50,000 lei dlui A. A. Teodorescu, 12,000 lei dnei Catina Pavlov, 15,000 lei dlui George Asaki, 10,000 lei dșorei Virginia Urechia, totalul legaturilor particulare e 99,000.

4, Universității de Iași i se lasă biblioteca și toate obiectele științifice.

5, Însărcinările puse Academiei sânt:

- a, premii periodice acelora din scriitorii români, cari s'ar distinge in scrieri morale;
- b, trimiterea și întreținerea la studiu a tinerilor, cari s'ar hotărî pentru științele esacte séu pentru studiul

științelor positive, ca să servescă la înființarea de fabrici și a industriei naționale.

6, Escutori testamentari sânt rânduiți — dl A. Teodorean, procuror general la Curtea de apel din Iași, prin testament, — și dl dr. George Asachi, profesor la universitatea de București, prin codicil.

In urma propunerilor cuprinse in raportului dlui D. Sturdza se iau următoarele decisiuni de unanimitatea membrilor prezenți:

1. Academia primește dispozițiunile testamentare ale repositului Vasile Adamachi;

2. Delegațiunea să cêră de urgență autorizațiunea regală pentru primirea legatului Vasile Adamachi.

3. Academia va cere, in virtutea decretului regal de autorizare și a testamentului — punerea sa in posesiunea averii repositului Vasile Adamachi — facerea inventarului — și luarea tuturor măsurilor de conservare și de administrare a averii mobile și imobile lăsate in urma repositului.

4. Academia autorisă cheltuelile făcute și a se face — pentru căutarea repositului donator înainte de mórtea sa — pentru înmormântare și grigile sufletești — pentru împărțirea de mili la săracii Iașilor — toate aceste până la un maximum de 25,000 lei, supunându-se naturalmente Academiei compturile și chitanțele in regulă.

5. Academia autorisă a se răspunde celor in drept legaturile hotărîte de testament și de codicil.

6. Academia autorisă predarea bibliotecii și a obiectelor de științe universității din Iași.

Dl Ionescu dice, că celelalte propuneri din raportul dlui D. Sturdza să fie cercetate de o comisiune, înainte de a fi pusă in discuțiunea Academiei. Se decide a se numi o comisiune de 5 membri. Sânt aleși dnii B. P. Hașdeu, N. Ionescu, G. Barițiu, Gr. Stefanescu și D. Sturdza.

Se cetește scrisoarea dlui G. M. Tătăran, care dărușce Academiei portretul lui Nicolae Bălcescu, făcut de dsa de pe natură la Paris in anul 1851. Se vor exprima mulțămiri.

Se decide a se da lui D. Sturdza procură pentru punerea in posesiune, facerea inventarului și luarea măsurilor de conservarea averii legate Academiei de repositul Vasile Adamachi.

Prima țigară.

— La ilustrațiunea din nr. acesta. —

Ghiță e un băiat bun. El învêță cismăritul și stăpânul seu il laudă că se pórta bine. Umblă și la școlă, profesorul seu este fôrte mulțumit cu dânsul.

Inse odată a pățit-o și el. De multe ori i-a vinit dorul să fumeze și el ca cei mari; dar nici odată nu-și putu implini pofta, căci n'avea parale. Odată apoi i se realiză și dorința acesta. Duse unui domn acasă niște cisme noue ș-acela i cinsti o pițulă.

Ghiță tresări de bucurie. I trezni prin minte, că acuma ș-a puté cumpără o țigară, să guste și el acea plăcere ce pôte să facă fumatul unei țigări.

Fugi iute 'n trafica cea mai de aproape și cumpără o «scurtă», o aprinse și eși fumând ca un domn. Fericit se delectă el in țigara lui, întindându-și doue degete s'o țină elegant ca domnișorii.

Dar plăti amar plăcerea asta. Fumul i făcú reu, trebui s'arunce țigara și sosit acasă bolnav. Necasul lui cel mai mare, că nici nu cuteză să spună ce-a pățit.

*

TEATRU și MUSICĂ.

• *Teatrul Național din București.* Dilele trecute s'au jucat doue piese noue originale: «Lumea nouă» comedie în 2 acte de dl Alecsandrescu (din Dorna) și «Flórea din firenze» idilă în 2 acte de dl I. Livescu. Amândouă, primele încercări ale autorilor tineri, au fost întimpinate cu simpatie din partea publicului, iar artiștii le-au interpretat cât se pöte de bine. Prima se va publica în fóia noastră și astfel cetitorii vor avé ocaziune s'o cunóscă. În a doua a escelat dna Aristița Romanescu, care a fost o aparență în adevér poetică și a recitat versurile prea încântător; dl Niculescu asemenea ș-a interpretat cu mult succes rolul seu. Săptémăna trecută s'a jucat «Francillon» de Dumas fiul, în care dna Romanescu a serbat unul din succesele sale brillante; piesa s'a jucat în reușita traducere a dlui Dumitru Stăncescu, care s'a publicat în «Familia.» Dl Nottara a jucat duminică pe «Othello» și a fost admirabil. Din generațiunea mai tineră dnii Toneanu și Brezcanu au să devină comici escelenți; în ferii Teatrul Național îi va trimite la Paris să studieze acolo până la tómnă. Bucurie mare a produs în cercurile teatrale rentórcerea din Viena a dlui Manolescu, deplin vindecat; dsa va jucá întéu duminică în «Mórtea civilă.»

• *Concertul Popovici la București.* Dl D. Popovici, primul bariton al operei regale germane din Praga, bine cunoscut și în părțile nóstre, a dat mercuri sêra un concert în sala palatului Ateneului din București. De și în dílele precedente dase tot acolo concerte renumitul tenor Van Dyck din Viena, sala s'a umplut cu totul și a resonat de aplausele generale ale publicului. Afară de piesele clasice ce a cântat, a fost fórté víu aplaudate compozițiile româneșci ale dlui Ștefanescu (De dorul ei, De ce nu-mi víi, Și decă ramuri bat în gíam) și a dlui G. Dima («Mugur, mugurel.») Dl Popovici a fost primit și 'n audiență de regele.

BISERICĂ și ȘCOLĂ.

• *Știri bisericești și școlare.* Dl Tului Roșescu, ales protopresbiter în cluș, a fost denumit și de cătră consistoriul din Sibíu. — Dl Aurel Marinceș a fost promovat de cătră universitatea din Cluș la gradul de doctor în drept. — Nicolae Pop, fost paroc și viceprotopop on. în Șard, a lăsat prin testament pentru școla gr. or. română de acolo via sa în valóre de 300 fl. ca fundațiune școlară.

• *Scrisórea cerculară a episcopatului gr. c. român.* Mitropolitul și episcopii provinciei bisericești gr. c. române au îndreptat cătră tot clerul și poporul credincios al acestei provincii o scrisóre-cerculară relativă la creșcerea religiósă-morală a tinerimei. Scrisórea, dată la 1 martie an. c. în Blaș, e semnată de mitropolitul Ioan Vancea și de episcopii Mihail Pavel, Victor Mihályi și Ioan Szabó. Scrisórea-cerculară accentuéză, că creșcerea religiósă-morală a tinerimei are să se începă în sinul familiei, de unde se continuă și se întregesce în școlă și biserică. Stăruie apoi ca tinerimea să învețe în școlé confesionale și recomandă mijlócele pentru susținerea școlélor confesionale. Unde bisericile au vinite mai mari decât ce trebuie pentru susținerea lor, pot să ajutore școlă; pretotindeni, unde e cu puțință, să se infúnteze magazine de bucate; oficiul cantoral să se împreune cu

cel invétătoresc; comunele mai mici să se însoțescă pentru susținerea unei școlé; să se facă colecte în bani și bucate.

• *O nouă fundațiune.* Sofroniu Popa, locuitor în Ticvaniul-mare, comitatul Caraș-Severin, murind de curénd, a lăsat prin testament 10,000 fl. drept fundațiune, din al carei vinit să se dea stipendii studenților de pe la școléle medii și superióre, precum și invétăceilor de meserie. Fundațiunea se va administrá de cătră consistoriul gr. c. din Lugóș și va purtá numirea «Fundațiunea gr. c. Sofroniu și Maria Popa din Ticvaniul-mare.» Reposatul a fost un fruntaș al acestei comune, care și în viéta sa a fost cunoscut ca filantrop, iar prin faptul acesta ș-a făcut numele nemuritor.

• *Adunare invétătorescă.* La Chesinț în 8/20 aprile se va ținé adunarea generală a Reuniunii invétătorilor români gr. or. din protopresbiteratul Lipovei, sub presiul protopresbiterului Voicu Hamsea, notar inv. George Iosif.

C E E N O U ?

• *Știri personale.* Dl dr. Ioan Calinciuc, care a făcut practică mai îndelungată la Viena, s'a stabilit ca medic la băile din Marienbad. — Dnii Iuliu Muntean, subjude la judecătória cercuală din Hidalmaș și Ioachim Nedíșan subjude la Orăștie au fost permutați reciproc.

• *Sănetatea reginei României* tot mai lasă de dorit. Când e timpul mai frumos, regina petrece în fiecare dí câteva ore în grădină, de și întimpină încă multă greutate la umblare. Maj. Sa va rămâne la Pallanza încă până la sférșitul lunei lui aprile, când se va duce la Neuwied lângă mumă-sa principesa de Wied.

• *Reuniunea femeilor române din Arad* publică procesul verbal al ședinței sale ținută la 22 ianuarie. Din acesta aflăm, că mănăstirea Hodoș-Bodrog a votat pentru reuniune un ajutor de 5000 fl. odată pentru tot-deuna. Esc. Sa episcopul Mihail Pavel, dnii Alesandru și Zeno Mocioni au trimis reuniunii 50 fl., iar dl V. Babeș 20 fl. Presidenta reuniunii e dna Aurelia Beleş, secretar dl dr. George Plop.

• *Necrológe.* Agnes Brote n. Triandafil, soția dlui Eugen Brote, o damă din elita română sibiiană, a încetat din viéta acolo, la 13/25 martie, în etate de 38 ani. — Ioan Florea, asesor la sedria orfanală din Făgăraș, a murit acolo la 13/25 martie în etate de 53 ani.

• *Indreptare.* În nr. trecut, dintre academicienii români cari au subscriș pergamentul trimis la serbarea Columb, prin greșelă de tipar a ramas afară numele dlui Vasile Maníu.

Călindarul săptămânei.

Điua sêpt.	Călindarul vechiu	Călind. nou	Sórele
Dumin. a 5-a din postu Ev. dela Marcu, c. 10. gl. 8. a inv.			res. ap.
Duminică	22 Mart. Vasilic.	3 Richard.	5 35 6 32
Luni	23 Cuv. Nicon.	4 Ambrosiu.	5 33 6 33
Marti	24 Par. Zacharie.	5 Emilia.	5 30 6 35
Mercuri	25 (f) Bunavestire.	6 Celest.	5 29 6 36
Joi	26 Sob. Arch. Gavriil.	7 Cain.	5 27 6 37
Vineri	27 Cuv. Mar. din Tes.	8 Amant.	5 26 6 30
Sămbătă	28 Cuv. Ilarion.	9 Maria Cl.	5 23 6 40

Proprietar, redactor respundător și editor: IOSIF VULCAN.

Cu TIPARIUL LUI IOSIF LANG ÎN ORADEA-MARE.